

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 1101/15</i>
------------------	------------------------

**WYROK**  
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

*Dnia 21 kwietnia 2016 r.*

*Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych*

w składzie:

	Przewodniczący:	<i>SSA Mirosław Szwagierczak</i>
	Sędziowie:	<i>SSA Roman Skrzypek (spr.)</i> <i>SSO del. Elżbieta Selwa</i>
	Protokolant	st.sekr.sądowy M. P.

po rozpoznaniu w dniu **21 kwietnia 2016 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **A. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

**o wysokość emerytury**

**na skutek apelacji wnioskodawcy**

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **14 października 2015 r.** sygn. akt **IV U 714/15**

**I z m i e n i a** zaskarżony wyrok jak również poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z(...) w ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy do przeliczenia emerytury wnioskodawcy **A. S.** z uwzględnieniem wynagrodzenia zastępczego - pracownika **R. H.** za okres eksportu od 6 lipca 1989r. do 23 lipca 1990r. i od 17 września 1990r. do 31 grudnia 1990r.,

**II z a s ą d z a** od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy **A. S.** kwotę 270 zł ( dwieście siedemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

*Sygn. akt III AUa 1101/15*

# UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 kwietnia 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił A. S. przeliczenia emerytury z uwzględnieniem wynagrodzenia pracownika zatrudnionego na równorzędnym stanowisku za okres eksportu od 6 lipca 1989r. do 23 lipca 1990r. i od 17 września 1990r. do 31 grudnia 1990r.

W uzasadnieniu wskazał, że w związku z faktem, iż w aktach emerytalnych R. H. brak jest dokumentacji płacowej, tj. kart wynagrodzeń za lata 1989-1990, to nie ma możliwości ustalenia dokładnej kwoty wynagrodzenia zastępczego za sporne okresy eksportu. W aktach znajduje się zaświadczenie Rp-7 z dnia 23 maja 2003r., gdzie zarobki podano za pełne lata.

A. S. odwołał się od decyzji i wniósł o jej zmianę i przeliczenie emerytury z uwzględnieniem wynagrodzenia zastępczego za okres eksportu za w/w okresy. W uzasadnieniu podniósł, iż poprzez prostą czynność matematyczną można wyliczyć miesięczne wynagrodzenie pracownika zastępczego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 14 października 2015 r., sygn. akt IV U 714/15 Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że A. S. urodził się (...);

w okresie od 16 kwietnia 1983r. do 31 maja 2001r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w R. jako zbrojarz. Przebywał na budowach eksportowych w ZSRR od 6 lipca 1989r. do 23 lipca 1990r. oraz od 17 września 1990r. do 23 czerwca 1991r. Dalej Sąd ustalił, że decyzją z dnia 11 lipca 2012r. organ rentowy ponownie ustalił wnioskodawcy kapitał początkowy. Jednocześnie poinformował, że za okres eksportu od 6 lipca 1989r. do 23 lipca 1990r. i od 17 września 1990r. do 31 grudnia 1990r. przyjęto wynagrodzenie najniższe. Wyjaśnił, iż wartość kapitału początkowego zostanie ewentualnie przeliczona po przedłożeniu z macierzystego zakładu pracy (lub archiwum) zaświadczenia z wynagrodzeniem pracownika podstawionego za okres faktycznego zatrudnienia na eksporcie.

Z wnioskiem o wcześniejszą emeryturę wnioskodawca wystąpił w dniu 19 marca 2012r. Decyzją z dnia 22 czerwca 2012r. organ rentowy odmówił A. S. prawa do emerytury, gdyż nie udokumentował 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 1 lutego 2013r., sygn. akt IV U 1191/12 Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z dnia 21 marca 2013r. przyznał A. S. emeryturę od 5 kwietnia 2012r.

Sąd ustalił również, że wnioskodawca wnosil o przeliczenie wysokości emerytury z uwzględnieniem wynagrodzeń za lata 1989-1990 innych pracowników zatrudnionych na stanowiskach zbliżonych do stanowiska jakie sam zajmował. Pismem z dnia 21.03.2014r. sprecyzował, iż domaga się przeliczenia emerytury z uwzględnieniem wynagrodzenia pracownika zastępczego M. K..

Decyzją z dnia 21 maja 2014r. organ rentowy odmówił przeliczenia emerytury z uwzględnieniem wynagrodzenia pracownika zatrudnionego na równorzędnym stanowisku za okres eksportu od 6 lipca 1989r. do 23 lipca 1990r. i od 17.09.1990r. do 31.12.1990r., gdyż nie ma możliwości ustalenia dokładnej kwoty wynagrodzenia zastępczego za sporne okresy. W czerwcu 2014r. wnioskodawca wnosil o przeliczenie emerytury z uwzględnieniem dokumentów dotyczących S. B..

Kolejną decyzją z dnia 2 września 2014r. organ rentowy odmówił przeliczenia emerytury, zaś Sąd Okręgowy w Rzeszowie wyrokiem z dnia 25 listopada 2014r., sygn. akt IV U 2147/14, oddalił odwołanie wnioskodawcy.

W dniu 8 kwietnia 2015r. wnioskodawca ponownie wniósł o przeliczenie emerytury przyjmując za okres pracy za granicą zamiast wynagrodzenia minimalnego wynagrodzenie zastępcze R. H..

W odpowiedzi na powyższe organ rentowy wydał decyzję będącą przedmiotem niniejszego postępowania.

R. H. ma ustalone prawo do emerytury decyzją z dnia 16 kwietnia 2013r. W okresie od 13 lipca 1977r. do 30 czerwca 2003r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w R. na stanowisku zbrojarz.

Z akt organu rentowego wynika, że R. H. w roku 1989 uzyskał wynagrodzenie w kwocie 2 332 745 zł, zaś w 1990r. w kwocie 12489 661 zł.

Uznając, że roszczenie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie Sąd I instancji przywołał treść art. 22 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2015r. poz. 748) oraz na § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (Dz.U. z 1989r., Nr 11, poz. 63) i wskazał, że nie ma możliwości ustalenia w sprawie wysokości wynagrodzenia zastępczego. W aktach emerytalnych R. H. brak jest dokumentacji płacowej, a zatem nie można zweryfikować jakie kwoty wynagrodzenia przysługiwały R. H. w okresach objętych wnioskiem A. S., a tym samym ustalić w sposób jednoznaczny zarobków R. H., a przez to i wynagrodzenia wnioskodawcy za sporny okres.

W podstawie prawnej rozstrzygnięcia Sąd powołał również art. 477<sup>14</sup> § 1 k.p.c.

W apelacji od powyższego wyroku pełnomocnik wnioskodawcy zarzucił:

-naruszenie prawa materialnego polegającego na niewłaściwym zastosowaniu art. 22 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach

z FUS w zw. z § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (Dz.U. z 1989r., Nr 11, poz. 63) poprzez odmowę przeliczenia wnioskodawcy emerytury z uwzględnieniem wynagrodzenia pracownika zatrudnionego na równorzędnym stanowisku za okres eksportu od 6 lipca 1989 r. do 23 lipca 1990r. i od 17 września 1990 r. do 31 grudnia 1990 r.,

- naruszenie art. 233 k.p.c. wskutek błędnego przyjęcia, iż w sprawie nie ma możliwości ustalenia wysokości wynagrodzenia zastępczego, pomimo że w aktach emerytalnym R. H. znajduje się zaświadczenie Rp – 7 wskazujące na wysokość uzyskiwanego wynagrodzenia, a także naruszenie art. 328 § 2 k.p.c.

W uzasadnieniu wskazał, że orzeczenie jest przedwczesne, albowiem wnioskodawca dokonał wszelkiej staranności w zakresie pozyskania dokumentacji płacowej pracownika podstawionego, z której to możliwe byłoby wskazanie osiąganego wynagrodzenia zastępczego. Dokumentacja zawiera wskazanie wynagrodzenia za pełne lata i wynika z niej, że R. H. wykonywał pracę przez pełne lata 1989 i 1990 na tym samym stanowisku i w tym samym zakładzie pracy, w którym zatrudniony był wnioskodawca. Zdaniem wnioskodawcy Sąd powinien zwrócić się do biegłego z zakresu rachunkowości celem wydania opinii w tym zakresie. Dodatkowo podkreślił, że Sąd I instancji w uzasadnieniu wyroku nie wskazał przyczyn, dla których odmówił możliwości ustalenia w sprawie wynagrodzenia zastępczego, pomimo posiadania dokumentacji Rp-7 za sporne okresy.

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania i przeliczenie emerytury przyjmując za okres sporny pracy za granicą zamiast wynagrodzenia minimalnego, wynagrodzenie zastępcze uzyskane przez R. H. oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o oddalenie apelacji.

### **Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:**

Apelacja A. S. okazała się uzasadniona i wywołała skutek w postaci zmiany zaskarżonego wyroku Sądu I instancji, jak również poprzedzającej go decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 16 kwietnia 2015 r.

W rozpoznawanej sprawie spór dotyczył przeliczenia emerytury A. S. z uwzględnieniem wynagrodzenia zastępczego R. H..

Na wstępie wypadnie przypomnieć, że zgodnie z art. 22 ustawy z 17.12.198 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748) Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady ustalania podstawy wymiaru emerytury i renty, uwzględniające w szczególności:

1) przypadki, w których do podstawy wymiaru emerytury lub renty dolicza się niektóre wypłaty dokonane na rzecz pracownika, jeżeli wypłaty te w okresie przed dniem wejścia w życie ustawy były uwzględniane przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury lub renty, mimo że były wyłączone z podstawy wymiaru składek;

2) przypadki, w których podstawę wymiaru emerytury lub renty dla pracowników zatrudnionych za granicą ustala się na podstawie wynagrodzenia przysługującego pracownikom zatrudnionym w tym okresie w kraju w tym samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę, albo na podstawie kwot ryczałtowych.

Wskazać należy, że do chwili obecnej nie zostało wydane rozporządzenie w oparciu o delegację zawartą w art. 22. Tak więc w zakresie niesprzecznym z ustawą należy uwzględniać regulacje rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (Dz.U. z 1989 r. Nr 11, poz. 63). Paragraf 10 tego rozporządzenia przewiduje, że jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru, pracownik był zatrudniony za granicą, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się za okresy tego zatrudnienia:

1) kwoty, od których za te okresy opłacono składkę na ubezpieczenie społeczne w kraju, albo

2) jeżeli okres zatrudnienia za granicą przypada przed dniem 1 stycznia 1991 r. - kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę.

Wnioskodawca niewątpliwie przedstawił zarobki pracownika zatrudnionego w kraju w podobnym charakterze, w okresie kiedy pracował za granicą i było to zatrudnienie przypadające przed 1 stycznia 1991 r. Sporne było czy roczne zarobki za 1989 r. i 1990 r. pracownika R. H. wyszczególnione w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 23 maja 2003 r. (Rp 7- k. 10 akt emerytalnych R. H.) mogą posłużyć do wyliczenia miesięcznych kwot wynagrodzeń wnioskodawcy za sporne miesiące w okresach od 6 lipca 1989 r. do 23 lipca 1990 r. i od 17 września 1990 r. do 31 grudnia 1990 r.

Na tak postawione pytanie należy udzielić odpowiedzi pozytywnej, o ile dokumentacja pracownicza podstawionego pracownika bezspornie potwierdza jego zatrudnienie w spornym okresie oraz są wykazane jego zarobki w zaświadczeniu Rp-7 za cały rok. W takiej sytuacji miesięczne zarobki pracownika można wyliczyć przez działanie matematyczne podzielenia rocznych zarobków przez liczbę 12.

W niniejszej sprawie tut. Sąd zobowiązał pełnomocnika ZUS do symulacyjnego wyliczenia emerytury wnioskodawcy przy przyjęciu wynagrodzenia zastępczego pracownika R. H. w spornych okresach wynikającego z zaświadczenia z dnia 23 maja 2003r. Rp-7 tego pracownika z Zakładu (...) S.A. w R., w miejsce przyjętych wynagrodzeń w wysokości minimalnej.

Wykonując postanowienie Sądu organ rentowy dokonał symulacyjnego wyliczenia wysokości emerytury wnioskodawcy.

Zakład wskazał, że zgodnie z art. 26 ustawy emerytalno-rentowej wyliczona wysokość emerytury wynosi 1576,96 zł, natomiast po waloryzacji od 1 marca 2016 r. wysokość świadczenia wynosiłaby 1706,36 zł. Zgodnie zaś z art. 183 w/w ustawy obliczona emerytura wyniosłaby kwotę 1566,91 zł, a po waloryzacji od 1 marca 2016 r. wysokość emerytury wynosiłaby 1695,72 zł.

Z powyższego symulacyjnego wyliczenia wynika, że kwota emerytury wyliczona z uwzględnieniem wynagrodzenia zastępczego w miejsce przyjętych wynagrodzeń minimalnych za sporne okresy, jest wyższa od dotychczasowej.

Reasumując, zdaniem Sądu Apelacyjnego, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp-7 obrazujące roczne zarobki pracownika zastępczego, którego dokumentacja pracownicza bezspornie potwierdza jego zatrudnienie w danym okresie w kraju, może stanowić podstawę wyliczenia nawet miesięcznych wynagrodzeń pracownika powracającego „z eksportu”.

W świetle wyżej naprowadzonych okoliczności Sąd Apelacyjny orzekł jak w pkt I na podstawie art. 386 § 1 kpc.

O zasądzonych kosztach procesu zdecydował wynik postępowania. Zgodnie z art. 98 w zw. z art. 108 § 1 kpc Sąd II instancji zasądził od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kwotę 270 zł, na którą składają się następujące kwoty: 60 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem I instancji, 180 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem II instancji oraz kwota 30 zł tytułem zwrotu opłaty od apelacji.

(...)

## ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)